

Datum
2021-10-21
Adress

Yttrande

Diarienummer
SBN-2021-923

Till
Kommunstyrelsen

Yttrande över Remiss från Miljödepartementet - En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53) STK-2021-1200

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden har av kommunstyrelsen mottagit remiss från Miljödepartementet avseende *Betänkande – En rättssäker vindkraftsprövning (SOU 2021:53)* för yttrande. Utredningen har tagit fram förslag vars huvudsyfte är att stärka rättssäkerheten, öka förutsebarheten och effektivisera prövningen av tillståndspliktiga vindkraftsanläggningar. Förslaget avser att reglera formerna och, i vissa fall, även förutsättningarna för det kommunala inflytandet vid etableringen av nya vindkraftsanläggningar. Stadsbyggnadsnämnden tycker i och för sig att det är positivt med ambitioner att öka rättssäkerheten och förutsägbarheten vid prövningar av vindkraftsanläggningar. Ambitionerna går dock ut över möjligheterna till att etableringar får den lokala demokratiska förankringen som det kommunala vetot i dag ger. Det är en förändring som stadsbyggnadsnämnden motsätter sig. Förslaget kommer också resultera i betydligt högre ställda krav på kommunernas översiktliga planering och samtidigt innebära en förskjutning av kostnaderna från aktörerna till kommunerna på grund av ett ökat behov av konsekvensanalyser och underlag redan i den översiktliga planeringen. Stadsbyggnadsnämnden välkomnar därför utredningens förslag om återinförande av planeringsstöd. Stödet är en nödvändighet för förslagets genomförande.

Yttrande

Stadsbyggnadsnämnden tycker i och för sig att det är positivt med ambitioner att öka rättssäkerheten och förutsägbarheten vid prövningar av vindkraftsanläggningar. Ambitionerna går dock ut över möjligheterna till att etableringar får den lokala demokratiska förankring som det kommunala vetot i dag ger. Det är en förändring som stadsbyggnadsnämnden motsätter sig.

Utpekande av områden för vindkraft i översiktsplanen

Stadsbyggnadsnämnden anser att det är tveksamt om förutsättningarna för ett positivt lokaliseringsbesked ska bero på om kommunen pekat ut området i dess översiktsplan. Planen är inte juridiskt bindande och till sin karaktär strategisk. Kommunen bör dock kunna

förväntas ha för avsikt att långsiktigt förverkliga de ambitioner den ger uttryck för i översiktsplanen. En vindkraftsaktör bör kunna använda sig av översiktsplanen i sin tidiga dialog med kommunen. I sådana fall behöver inte förutsättningarna för ett positivt lokaliseringsbesked regleras särskilt på det sätt utredningen föreslår. Om förutsättningarna inte regleras särskilt lär det kunna räcka med att lokaliseringsbeskedet kan prövas genom laglighetsprövning i enlighet med kommunallagen, det vill säga att det inte är lämpligheten utan lagligheten i prövningen av lokaliseringsbeskedet som överinstansen ska pröva.

Om förutsättningarna för ett positivt lokaliseringsbesked ändå görs beroende av utpekandet i översiktsplanen är det viktigt att de områden som pekas ut är väl utredda och speglar kommunens vilja till utbyggnad av vindkraft. De utredningar det förutsätter går utöver vad som normalt hanteras inom ramen för översiktsplaneringen. Det skulle kunna medföra den oönskade följdeffekten att kommuner istället väljer att ta bort nuvarande utpekade områdena för vindkraftsanläggning i deras översiktsplaner, då utpekandena inte har föregåtts av tillräckligt djupgående konsekvensanalyser för vad en eventuell etablering faktiskt skulle kunna innebära för kommunens utvecklingsmöjligheter på sikt.

Om förslaget som utredningen presenterat går igenom och den nya lagen antas och träder i kraft 2023 finns det således två vägar för kommunerna att gå:

1. *Utpekade områden för vindkraft i översiktsplanen tas bort. Det innebär att kommunen i princip kommer vara helt fri att meddela positivt eller negativt lokaliseringsbesked. Tidsfrist för handläggning av ansökan om lokaliseringsbesked på sex månader gäller.*

Med det sagt ser stadsbyggnadsnämnden att det utifrån detta alternativ ändå kan finns ett utökat behov av att studera områden som kan anses lämpliga för vindkraft på en mer detaljerad nivå utan att de aktivt pekats ut i översiktsplanen. Att ha tillgång till ett mer detaljerat underlag underlättar för beslutsprocessen när ansökan om lokaliseringsbesked kommer in samt bidrar till att tidsfristen för att fatta beslut, vilken föreslås till sex månader, lättare kan hållas. Framtagningen av ett sådant underlag kräver dock resurser och behöver involvera flera förvaltningar och nämnder för att belysa vindkraftsfrågan ur ett brett perspektiv.

2. *Endast områden där kommunen är 100 procent säker att vindkraft kan etableras kan redovisas i översiktsplanen. Själva utpekandet innebär att kommunen vid en ansökan om lokaliseringsbesked inom ett utpekade område i princip är tvungen att lämna ett positivt besked dvs tillstyrka etablering. Tidsfrist för handläggning av ansökan om lokaliseringsbesked på sex månader gäller.*

Med anledning av att utpekandet indirekt innebär ett positivt lokaliseringsbesked, det vill säga tillstyrkan av vindkraftsetablering, behöver översiktsplaner föranledas av djupgående analys av utpekade områden för vindkraft i översiktsplanen. Analyserna behöver säkerställa att de intressen som skulle kunna påverkas av en eventuell vindkraftsetablering utreds så att eventuella målkonflikter är lösta. Det finns då också en risk att analyserna visar på att det inte är möjligt att erbjuda vindkraftsetablering inom de tilltänkta områdena i översiktsplanen på grund av för många målkonflikter för tilltänkt mark- och vattenanvändning inom samma område. Områden där kommunen tror att det kan vara möjligt, men där det finns olika faktorer som måste bedömas senare eller kontinuerligt och därmed inte kan redovisas. En

konsekvens av fördjupade analyser kan också innebära att kommuner går miste om potentiella etableringar.

Förslaget i sin helhet innebär, oberoende av vilka vägval kommunerna väljer, att det kommer ställas betydligt högre krav på kommunernas arbete med den översiktliga planeringen då översiktsplaner i betydligt större utsträckning behöver föranledas av djupgående analyser.

Utredningens förslag innebär också att själva kostnaden för lokaliseringsutredningarna kommer förflyttas från exploatören till kommunen. Det innebär dock, som utredningen konstaterar, en ökad demokratisk insyn i den kommunala vindkraftsplaneringen vilket är positivt. Stadsbyggnadsnämnden ser därför positivt på utredningens förslag till att utredningen föreslår ett återinförande av planeringsstöd till kommunernas arbete att hålla översiktsplanens delar kring vindkraft uppdaterade och tillräckligt detaljerade. Detta blir en viktig förutsättning för om den föreslagna lagändringen ska få det önskade genomslaget.

Kommunens roll som myndighet i relation till rollen som markägare

I processen med att fatta beslut om lokaliseringsbesked är det viktigt att kommunens olika roller hålls isär. Ett tillstyrkande beslut vid en begäran om lokaliseringsbesked ska inte i något hänseende kunna ses som ett förhandsbesked om att få teckna ett markavtal med kommunen, i det fall kommunen är markägare av aktuellt område.

Gällande förslaget att tydligare reglera frågan om ekonomisk kompensation till kommuner och lokalsamhällen anser stadsbyggnadsnämnden att betänkandet inte har utrett frågan i tillräcklig omfattning för att kunna lämna synpunkter.

ordförande

.....
Sofia Hedén (S)
.....

sekreterare

.....
Kristina Andersson
.....